

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากตระหนักถึงความเข้มแข็ง และความมั่นคงของประเทศมาจากการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ โดยอาศัยระบบการศึกษา ที่ครอบคลุม เข้มแข็ง มีคุณภาพและประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งแต่เดิมการจัดและการบริหาร การศึกษาของไทย ใช้รูปแบบของการรวมอำนาจการบริหารและการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลาง มอบอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจเพียงบางส่วนไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหาร การศึกษาในส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา แต่แนวการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 “มาตรา 39 กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” โดยมุ่งหวังยกระดับ การศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน จัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32)

จากรูปแบบการกระจายอำนาจดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถ พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง รัฐบาลจึงบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน “มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัด การศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็น โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) ดังนั้นเมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวาระหนึ่ง ให้ความเป็นนิติ บุคคลสิ้นสุดลง” สถานศึกษา จึงเป็นนิติบุคคลที่สามารถกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองตาม วัตถุประสงค์ มีสิทธิ และหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักกฎหมายเอกชนแห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ตามหลัก กฎหมายมหาชนแห่งกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ การบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้การบริหารเป็นไป อย่างคล่อง ตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยผู้บริหาร สถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

อันเป็นการบริหารงานในรูปแบบใหม่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรวบรวมจัดระบบ และใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันช่วยในการบริหารและตัดสินใจ วางแผนกำหนดทิศทาง และดำเนินงานตามลำดับความสำคัญของปัญหา และนโยบายการบริหาร รวมทั้งกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนิน ข้อสำคัญอีกประการหนึ่ง การที่ผู้บริหารมีอำนาจบริหารอย่างอิสระ และต้องรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตน ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจและป้องกันข้อผิดพลาด และถูกฟ้องร้องอันอาจจะเกิดขึ้น นอกจากนี้การบริหารการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกอยู่เสมอ เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรดำเนินการ โดยให้องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุดและบริหารงานด้วยความโปร่งใส สุจริต สามารถตรวจสอบได้ โดยเฉพาะด้านการเงินซึ่งเป็นงบประมาณแผ่นดิน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 36 - 65)

จากการที่รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่เรียกกันว่า “ธรรมภิบาล” มาบูรณาการในการบริหาร และจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักการดังกล่าวประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 200 - 202)

และจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ปัจจุบันประสบปัญหาต่างๆ มีการร้องเรียนถึงความไม่โปร่งใสในการบริหารงานหลายประการ เช่น การบกพร่องต่อหน้าที่ราชการ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ การละทิ้งทอดทิ้งการปฏิบัติหน้าที่ การขาดราชการ การลงโทษนักเรียน ไม่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในโรงเรียนที่รับผิดชอบ (รายงานการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ครั้งที่ 8/2550 วันที่ 9 สิงหาคม 2550 ณ ห้องประชุมจินดาอินทร์) ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม เช่น การมีส่วนร่วม การควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดความโปร่งใส โดยเน้นความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการทำงาน

ดังนั้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตระหนักว่า หลักการบริหารธรรมาภิบาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีหลักการดำเนินงานที่มีแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงการบริหาร ในรูปแบบใหม่อยู่แล้ว แต่การนำมาปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษายังมีการนำมาปฏิบัติไม่ชัดเจน เพราะผู้บริหารสถานศึกษา มีภาระหน้าที่ อำนาจการบริหาร และต้องรับผิดชอบการตัดสินใจมากขึ้น อีกทั้งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีการประสานงานร่วมกับบุคคล องค์กร หรือ หน่วยงานภายนอก รวมถึงการมีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้าง การบริหารที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารจึงควรใช้เทคนิค หลักการบริหารงานที่ทำให้บุคลากรใน สถานศึกษา มีขวัญกำลังใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติภารกิจด้วยความเต็มใจ ตลอดจนเกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ผู้ศึกษาจึงสนใจ และได้ศึกษาการพัฒนาแนว ทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับองค์ความรู้ในการใช้หลักธรรมาภิบาลและนำไป บริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมี คุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นผู้บริหารที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ทุกฝ่ายยอมรับ และจะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตรงความต้องการของสังคม และนำไป ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกระบวนการวิจัยมีหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน ดังนี้

1.1 พัฒนาแนวทางของการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 แหล่งข้อมูลเป็นเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ศึกษาความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา และความรู้ทางด้านการวิจัย สามารถตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง

1.3 ศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ หรือศึกษานิเทศก์ หรือหัวหน้ากลุ่มงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล การบริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 41 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง

1.4 ศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 208 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 134 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย คำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (ยูทช ไกยวรรณ. 2544 : 104)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 แนวทางของการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

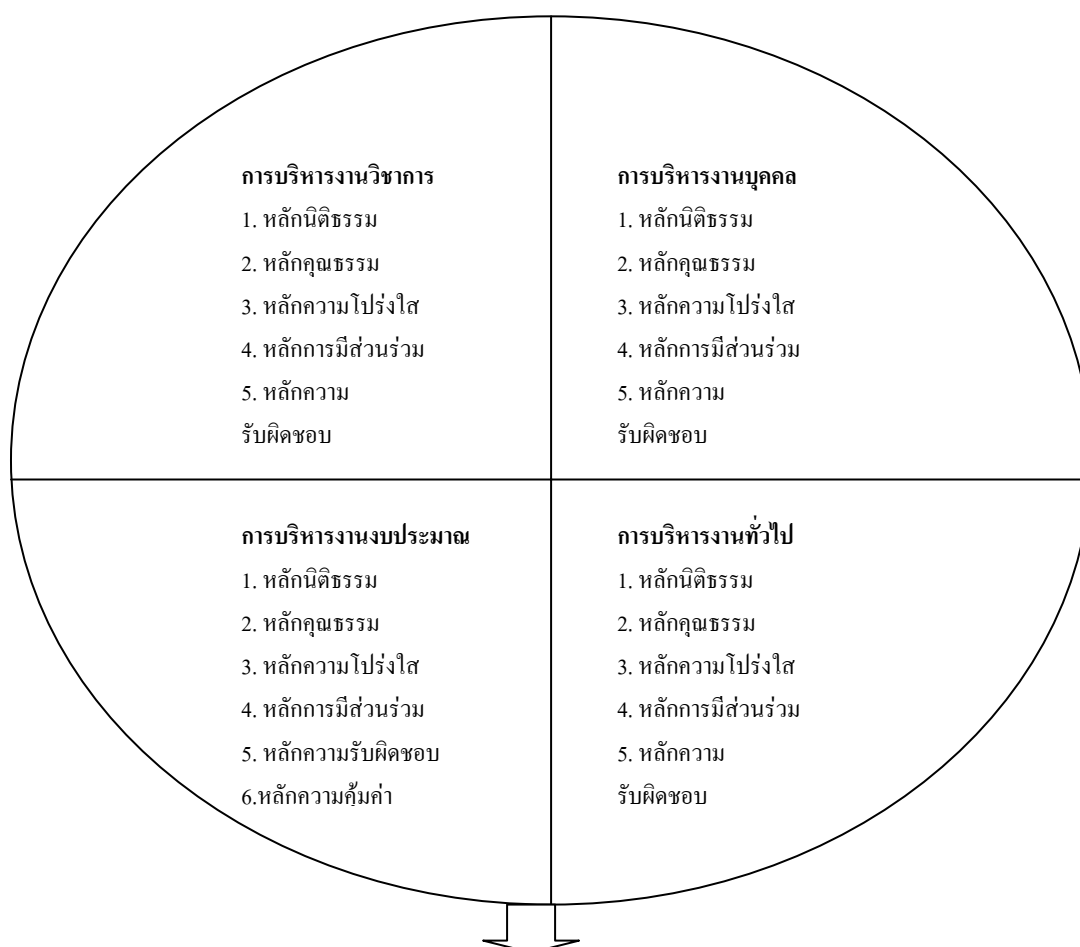
2.2 ความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

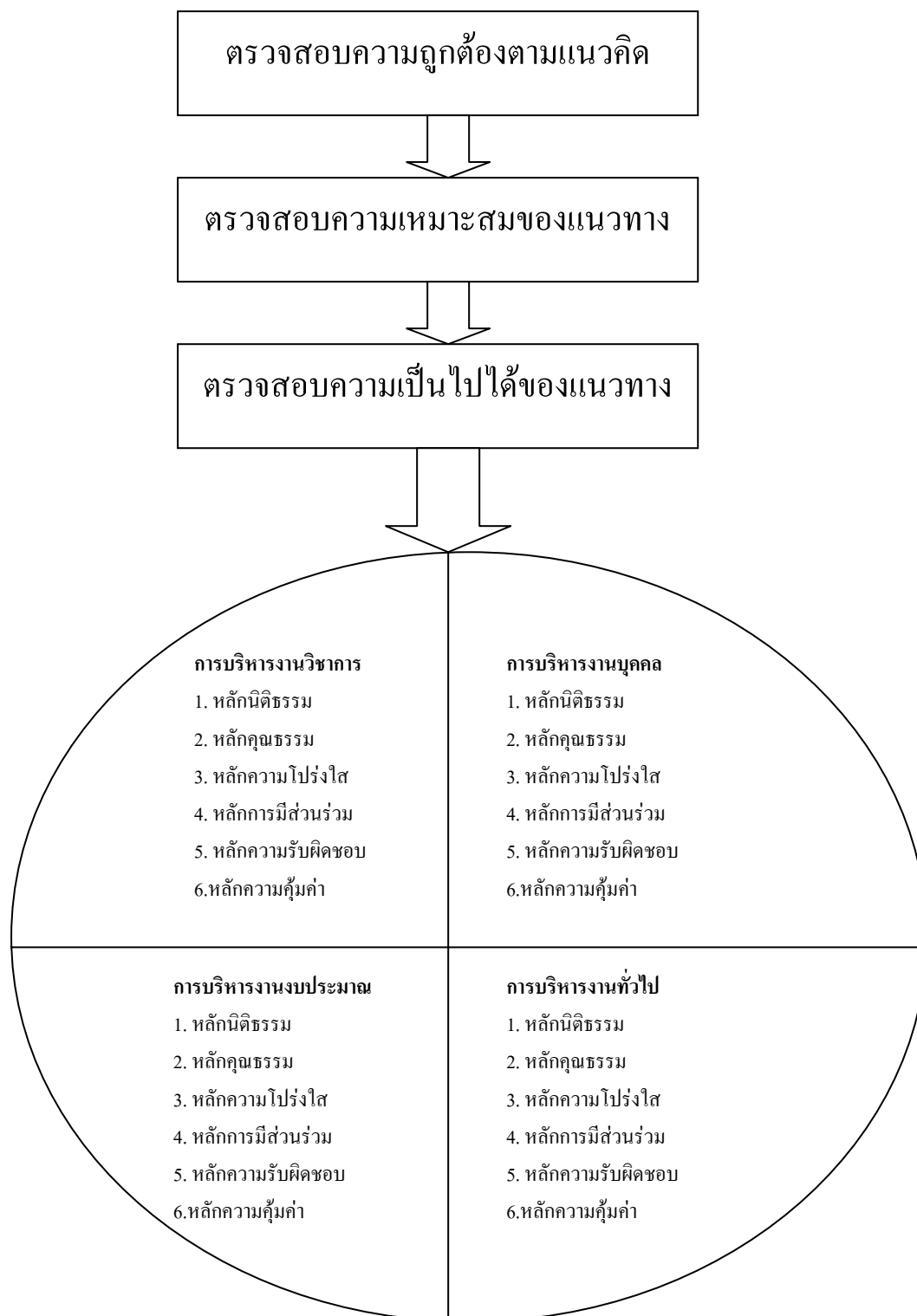
2.3 ความเหมาะสมของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

2.4 ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปหลักธรรมาภิบาล อาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการ การดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณ การดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล การดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียน เป็น คนดี เก่ง และ มีความสุข ดังแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมาย ของศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายในงานวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารงานวิจัยและการสร้างแนวทางการปฏิบัติตามแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารที่ดีโดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งและข้อบังคับเหล่านั้น

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต สามารถครองตน ครองคน และครองงาน

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย บุคลากรในโรงเรียนและประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และ มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมในทุก ๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อผู้คนและสังคม หลักการมีส่วนร่วมนี้ถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การตัดสินใจกระทำกรใด ๆ ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสาธารณะหรือผู้มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานนั้น และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำนั้น ๆ

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้ของอย่างคุ้มค่าในการบริหารการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์เด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

3. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำอย่างเป็นกระบวนการ โดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หมายถึง การพัฒนาสมาชิก

หรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด โดยการพึ่งงบประมาณจากรัฐให้น้อยลง ผู้บริหารจะต้องมุ่งที่การประหยัดและใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าทั้งคน ทั้งเงิน ทั้งเวลา ทั้งทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จและเป็นนักพัฒนาองค์กรที่ทรงประสิทธิภาพคือผู้ที่สามารถทำให้ลูกน้องบังเกิดความตระหนักและอุปนิสัยในการทำงานที่ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพย์สิน มุ่งคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

3.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการใดๆของสถานศึกษาที่มุ่งให้งานวิชาการของสถานศึกษา เช่น งานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาหลักสูตรและการบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการใดๆของสถานศึกษาในการบริหารจัดการงานงบประมาณ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริหารมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการใดๆของสถานศึกษา ในการบริหารงานบุคคล เช่น การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานด้วยความความคล่องตัว และมีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินการใดๆของสถานศึกษา งานการบริหารงานทั่วไป เช่น ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องความสอดคล้องตรงกันระหว่างแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถสอบวัดค่าได้จากแบบสอบถาม

5. ความเหมาะสมของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพบริบท ของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม กับแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอบวัดค่าได้จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

6. ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงคะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา นำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของตนเองได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อม ทั้งกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานการบริการทั่วไปที่สถานศึกษามีอยู่ ซึ่งสอบวัดค่าได้จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมทั้งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับก่อนประถมถึงประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

8. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา และความรู้ทางด้านการวิจัย สามารถตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยได้

9. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ศึกษานิเทศก์ หัวหน้ากลุ่มงาน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่ตำบลสามกอ อำเภอเสนา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดการศึกษาในพื้นที่ 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเสนา บางปะอิน บางซ้าย บางบาล บางไทร ผักไห้ และลาดบัวหลวง มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 208 โรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับองค์ความรู้ในการใช้หลักธรรมาภิบาล และนำไปบริหารงาน ในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
2. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด